

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

F ante R

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

editione ludorum, quos appellant Floralia, sive ludos Florales. Quod quia Senatus flagitiosum tracta temporis videbatur, ad ipso nomine argumentum sumi placuit, ut pudenda rei quaedam dignitas ad detur: deam finxerunt esse quae floribus praesit, eamque oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut vitibus bene, prospereque florerebant. Celebrabantur illi ludis omni cum lascivia, convenientes memoria meretricum: praeter uxoribus licentiam nudabantur flagitante populo meretrices, quae mimarum sanctae officio, in conspectu multitudinis ad fatietatem usque impudici moribus deridebantur. Haec a Graecis *Πρωια* dicitur. Ovid. 4. Fastor. Chloris era quae flora vocor.

Floralia, hum. [*Floralia*. Ger. *Floralien* dicitur und *Schaumfest* / *so man in dem der Dumen Olus ja Rom hirt.*] Dies festi, ludique in honorem Florae instituti, quae florum dea habita fuit. Quintil. lib. 1. cap. 9. Quaedam tamen & faciem solae cerni habent, & dici vitiosa non possunt: ut, Tragedia Thyestes, & Ludi Floralia, ac Megaleia. Ovid. 4. Fastor. Exi & in Majas festum Florale Calendar. Floralia etiam dicitur loca in quibus sunt Flores. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 23. Nec minus ea discrimina in colendo quae sunt fructuosa, ab his quae sunt propter voluptatem, ut quae pomaria, aut floralia appellantur.

Floralia, a, um, adiectivum a Floralibus deductum, quo id significatur quod ad Floralia pertinet, aut quo in Floralibus utebantur. Mart. lib. 4. Et Floralibus lascit arena feras.

Fluonia, a, um. [*Ger. Bionis in Italia.*] Vrbis insignis Hetruriae, olim Fluencia dicta, quod sita sit ad fluentem Arni fluminis: & populi ipsi, Fluentini, quorum meminit Cato in Originibus, ut refert Angelus Politianus Epistola ad Bartholomaeum Scalam. Vulgo *Bionis*.

Florsianus, Imperator, qui Tacito successit, dolens Probum multae pecuniae magna exercitus parte esse electam, sibi ipsi venas incidit, effusaque sanguine consumptus est.

Florius, fluvius est Galliciae in Hispania. Plin. lib. 4. cap. 20. Flumentana porta. [*Ger. Die Wasser ost der Stadt Rom.*] quam Tyberis in urbem intrans, in sinistra parte ripae reliquit: ducta quod Tyberis quandoque in eam influxerit.

Fludina, a, um, quae mulieres colebant, quod sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur. Vocatus in Genealogia deorum.

Focunates. Plinio populi sunt in Alpibus. lib. 3. cap. 20.

Folita, Mulier quaedam fuit Arminensis, veneficia famosa. Horat. Non deesse masculae libidinis Arminensium Foliam.

Fons Solis. In desertis Libyae est, ultra Cyrenacam regione: juxta Iovis Ammonis oraculum, cuius aqua mane & vespere tepida est: meridiano tempore gelidissima: sub mediam noctem fervidissima. [*Ger. Die Sonnen Brunnen in der wüste Libye geiget / welches Wasser abends und morgens thau ist: ja Mittags ganz kalt: ja Winternacht ganz heiß.*] Fontem autem Solis appellant, quod a Sole regi videatur, & pro ratione divestorum cardinum: quos ille perlabitur, calorem tempore, temporeque frigore permittit. Apud Ammonis (inquit Herodotus lib. 4.) aqua fontana est, quae sub matutinum quidem tepet sub horam, qua fontem frequentissimum est, frigidescit: sub meridiem multo frigidior est, eaque hora hortos irrigant. Declinante iam die remittitur frigus, donec Sol occidit: tunc recedit, magis ac magis calefescens usque ad mediam noctem, quo tempore servens exalluat: praeterita nocte media, ad auroram usque refrigescit. Cognominatur autem Fons Solis. Haec ille. Meminit huius fontis & Ovid. lib. 15. Meram quamvis Ammonis, non Solis fontem appelles: medio (inquit) tua corniger Ammon. Unda die gelida est, ortuque obitaque calefit. Silus quoque lib. 3. Ammonis oraculum describens: Stat (inquit) fano vicina novum & memorabile lymphae, quae nascente die, quae deficiente tepescit: Quaeque riget, medium quum Sol accendit Olympum. Plin. lib. 2. cap. 103. duos huius naturae fontes commemorat, quorum alterum a vicino oraculo, Ammonis fontem appellat: alterum apud Troglodytas collocat, Aethiopiae populos, eumque Solis fontem nominat. Verba eius sunt haec: Iovis Ammonis fons, interdiu frigidus, noctibus fervet. Deinde subdit. In Troglodytis, fons Solis appellatur, dulcis & circa meridiem maxime frigidus: mox paulatim tepescens, ad noctis media fervore, & amaritudine infestatur.

Fontana, Virgo Vestalis, Fontem foror, cuius meminit Cicero in Oratione pro Fonteio.

Fontinalis porta dicta est Romae, quae alio nomine Capena dicitur, ob propinquitatem scaturientium fontium. Iuvenalis Satyr. 3. Substitit ad Veteres arcus, madidamque Capenam. Livius: Aediles alicrum porticum ad portam Fontinalem, ad Martis aram, quae in campos iter ellet, perduxere. [*German. Brunnen Thes ja Rom.*]

Forcels, *Forcels*, Nomen vini proprium, qui tres filias habuit Gorgonas, Stheno scilicet, Euryalem & Medusam, quae nimis locupletes fuerunt, & Gorgones dicuntur: id est, terrae cultrices.

Forcidia, dies festus a furdibus: hoc est, praegnantibus quod eo die immolarentur boves praegnantes in curia: a fordis caedendis forcidia dicta.

Foriculus, Deus putatur, sonum praesens. [*Ger. Die Thurgon.*] sicut Cardinea Dea, quae cardinibus praerant: & Limentinus Deus, qui praerant limini.

Formia, a, um, *Formia*, Vulgo *Nelacalis*, Formie. Vrbis est Campaniae maritima juxta Cajeram, Laestigonum quondam sedes, a Laconibus (ut Strabo autor est) condita: a quibus primum Formia dicitur, sive a frequentia, bonitateque: *Formia* est, flationum, ut Festo placet: sive *Formia* est, id est, ab impetu Laestigonum (ut Servio placet) qui anthropophagi fuisse perhibentur. Quicquid id est, primum Formia dicitur, putantur deinde aspiratione in F commutata, Formia. Verisimile est, illud esse oppidum quod quinto a Cajera lapide situm, vulgo *Nelam* vocant.

Formiones, Vide PHORMIONES infra.

Formio, Ptolem. Isthmii fluvius, hodie *Cofanus*.

Fortunatae insula, A fructuum ubertate, ac etiam, temperie dicta sunt, *Fortunatae insulae*. Strab. lib. 3. Fortunatae insulae contra extremam Mauritaniam ad Occidentem sunt, quam quidem ad partem & Hispaniae terminus Occidens concurrens. Sunt autem sex numero, ut ex luba sententia tradit Plin. lib. 6. cap. 32: quarum primam Ombriam appellari ait: secundam lunoniam: tertiam eodem nomine quartam Capraiam: quintam Nivariam, perpetua nive nebulosam: sextam Canariam, plenam casibus ingentibus. Fortunatae insulae (inquit Mela lib. 3.) abundant sua sponte genitis, & subinde aliis super aliis in nascitibus, nihil sollicitos alunt: beatius quam ullae urbes excolunt: una singulari duorum fontium ingenio maxime insignis: alterum qui gustare, visu solvantur in mortem: ita affectus remedium est ex altero bibere. Solinus magna ex parte fabulosa esse scribit, quae de Fortunatis insulis traduntur, unamque tantum esse, quae non nihil habeat fertilitatis, nimio tamen calore infesta. Hodie omnes uno nomine *Cannariae* vocantur, a fertilitate canarium, in quibus nascitur siccharum.

Foruli, a, um. [*Ger. Ein Ort in Italia: hieß einst Forulo.*] Oppidum Sabinorum, saxoso in loco situm: Strabo lib. 5. Periam vocat ad rebellandum, quam ad habitandum aptiorem. Virg. 7. Aen. Qui Tetrice horrentes super montemque severum, Capraiamque colunt, Forulos, & flumen Hymelae.

Forum Bibalorum, Vulgo *Bambila*, Hispaniae Tarraconensis oppidum est non procul a Vaeceis, cuius meminit Ptolem. lib. 2. ca. 6. Sunt nonnulli qui putent eodem esse cum eo, quod hodie *Bambila* appellant.

Forum Claudii, Oppidum Alpinum, Centronum metropolis, apud Ptolem. lib. 3. cap. 1. Sunt qui existiment eodem esse cum eo, quod hodie *Tarentum* vocant.

Forum Clodii, Vulgo *Forca nuova*, Oppidum Hetruriae, cuius incolae Foroclodii nominantur a Plin. lib. 3. ca. 3. Fuit praeterea ejusdem nominis oppidum in octava regione Italiae, cuius meminit eodem Plin. lib. 3. cap. 15. Dom. Mar. Nig. lib. 7.

Forum Cornelii, Vulgo *Imola*, Oppidum est in via Aemilia, quod & forum Sylla appellatur: utroque nomine deducto a Cornelio Sylla Dictatore, qui ibi primum forum instituit. Forocornelienis agri meminit Plin. lib. 3. cap. 16. Hodie *Imola* vocant, quali Aemilianam, a nomine viae, in qua sita est.

Forum Iulii, sive Forum Iulium, Oppidum est Narbonensis provinciae, Octavianorum colonia, teste Plin. lib. 3. cap. 4. hodie servatis non obscuris praefici nominis vestigiis *Forjulium* vulgo appellatur. Fuit & Carnorum sive lapidum oppidum ejusdem nominis, teste Ptolem. lib. 3. cap. 1. a quo tota regio hodie corrupto nomine *Forjulium* appellatur.

Forum Segulianorum, Galliae Lugdunensis oppidum est, apud Ptolem. lib. 2. cap. 6. idem cum eo (ut putatur) quod hodie *Burgum Brevis* appellant *Burgum ea brevis*.

Forum Livii, Vulgo *Forli*, Oppidum Aemiliae, in octava regione Italiae, Cornelii Galli Poetae natalibus nobilitatum. Meminit huius oppidi Plin. lib. 3. cap. 15.

Forum Gigurorum, sive Egurorum, a Ptolem. lib. 2. ca. 6. appellatur urbs quaedam Hispaniae, in tractu Tarraconensi, quae a nonnullis eadem esse creditur, quam Hispani sua lingua vocant *Melina de Riefo*.

Fossa Mariana, [*Ger. Ein Ort in Daphnien: heißt jetzt Aigris maris.*] Apud Ptolem. lib. 2. cap. 9. Galliae Narbonensis oppidum est ad alterum ex Rhodani ostiis situm: cuius dictum a propinqua fossa, quam Marius ex Rhodano duxit in vicinum lacum, ut scribit Strabo lib. 4. ostiis abundanter.

Fossa Papyriana, Tuscorum civitas Ptolem. hodie *Poffanoviu*, Francfordia, Vrbis Franconiae ad Moenum sita, ob totius Ety.

ropæ emporiū celebratissima. Est & alia in Germania ejusdem nominis ad Viadrū sita. [Vulgò Brandfurt an der Oder.] Francōnes, [Germ. Die Branden.] Germaniæ populi sunt, quos nonnulli Francos Orientales vocant: à Septentrione Chatis, & Cheruscis: à Meridie, Noricis finitimi: ad Occasum Rhenū fluvium: ad Ortum, Hercyniæ sylvæ partem, qua Boëmiam attingit, habentes. Hi olim bonam Galliarum partem occupaverunt, ubi Hodie Lutetia Parisiorum sita est, quæ etiam Gallia pars ab illis Francia dicta putatur. Francoñū meminit Cicero in Epist. ad Attic. lib. 14.

Fregellæ, arum, *φρηλα* Stephano, Vulgò *Pento curvo*, olim ciuitas fuit clarissima inter Formias & Sinuessam sita, non procul à Lati amne, quem nunc *Carilianum* vocamus. Cujus etiã hodie non obscura extant vestigia, ex quibus facillè potest estimari quanta olim fuerit ejus urbis amplitudo. Hæc quum à Romanis defecisset, diruta fuit, & ad vicum jam usq; à Strabonis tempore redacta. Silius libro 2: -obsessæ campo squalente Fregellæ. Idem alio loco: Et quæ fumantem texere gigante Fregellæ. Inde Fregellani populi dicti, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Fregellânus, adjectivum: ut Fregellana vitis, Colu. lib. 3. cap. 2. Fregellanus, Nomen proditoris, cujus meminit Cic. 5. de Finibus: Quis Fregellanum proditorem, quanquam Reip. nostræ profuit, non odit?

Frentânus, Populi sunt Italiæ, nō procul à Daunii & Picentini, diversi ab iis, quos alibi Feretinos, & ab iis quos Ferentinates diximus appellari. Horum regionem Plinius lib. 3. capite 11: Frentanam vocat, à Frentone vicino fluvio deducto nomine.

Friburgum Vrbs, alia in Brisgoia, alia in Vchulandia, alia in Misnia.

Frisii, [Germ. Friesland.] Populi sunt Oceanū Septentrionalem siti, Batavis & Sicambriis finitimi, etiam hodie nomen retinentes.

Fronto, Philosophiæ simul, & dicendi præceptor M. Antonini principis, adeo ab illo dilectus, ut ille statuat ei à Senatu statui decernendum curarit. Autor Capitolinus. Frontonis alterius sub Nerone meminere Tacitus, Iuvenalis, & Martialis: Clarum militiæ, Fronto togæq; decus.

Frusino, pen. corr. Frusinonis, Civitas Campaniæ, à qua Frusinate populi ad Falernum, quorum meminit Plin. lib. 3. ca. 5. Iuven. Satyr. 3: optima Soræ, Aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur. Silius lib. 12: Bellator Frusino. Sed hic populum significat. Prolemæus Frusinum inter Latii oppida enumerat, lib. 3. cap. 1.

Fruitiâ, Dicitur esse templum Veneris Frutæ. Festus.

Fruxinum, Frisinga, Vrbs Bavaricæ.

Fucinus, pen. corr. Lacus in quarta regione Italiæ, prope Albanenses Marforum populos. Martial. lib. 11: Fucinus & pigri taccatur stagna Neronis. Virg. 7. Aen. Te nemus Angitæ, vitrea te Fucinus unda, Te liquidi flevere lacus.

Fusidius, Oratoris nomen, cujus meminit Cicero in Bruto: Fusidius, inquit, in aliquo patronorum numero fuit.

Fugali, [Germ. Fugale] Festus so man hiet zur Widdergedenken der vertrieben Rintgen / vud der erlangten gemeten Freiheit. Festa fuerunt Romæ in memoriam exactorum Regum, liberatæq; Reipublicæ militiæ. Censorinus de die geniali festu hoc Regisagium vocat, quod eo die Tarquinius ab exercitu ad Porrenam Hetruscorum regem fugisset. Celebrabantur autem Fugalia mense Februario post exacta Terminalia. Augustinus lib. 2. de Civit. Dei: Sed demonstrantur loca talibus aliquando conventiculis consecrata, non ubi ludi agerentur oblectari, vocibus & moribus histionum: nec ubi Fugalia celebrarentur, effusa omnium licentia turpitudinum, & verè fugalia, sed pudoris & honestatis.

Fulco, An degavensium princeps fuit, quintus Rex Hierosolymorum, qui equo in caput viso occubuit, quum regnasset annis undecim. Volaterranus.

Fuliginates, populi sunt Umbriæ in Italia, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 14.

Fulsinates, Populi sunt insulari, juxta oram Illyrici: quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 21.

Fulvia, fuit uxor quatuor turbulentorum civium, qui pestes fecere patriæ: primum Catilinæ: deinde Clodii: tertio Curionis, qui bellum civile inflammavit: quærò Antonii triumviri, cujus iussu cum Cicero Orator interfectus esset, Fulvia uxor Antonii adeo letata est, ut linguam exemptam exinterfecti capite, aciculis confodent.

Fulvius, Flaccus Censor tectum marmoreum Iunonis Laciæ spoliavit, ut ædem quam dedicaverat Equestri Fortunæ regeret, Autor Livius lib. 42.

Fundi, orum, *φυνδα*, Vulgò *Fondi*, Oppidum est Campaniæ inter Tarracinam & Cajetam, quod intercidit: hodie solum

palustre ibi: ita tamen ut ædificiorum ruinæ ac vestigia evanescant: à quo Fundanus lacus appellatus est, & Fundanus ger. Plin. lib. 3. cap. 5: Inde generosa vinya Fundana, scriptoribus commendata.

Furix, Vide in APPELLATIVIS.

Fusidius, Fœneratoris nomen, apud Horat. 1. Serm. Sat. Fusidius vappæ famam timer, ac nebulonis, Divex agris, dives positus in fenore nummis.

Fusius, pro Furius, Antiqui dixerunt, ut Valerius pro Valerius, Autor Festus.

Fulius, Oratoris nomen, cujus meminit Cicero lib. 2. de Oratore: Fulius (inquit) nervos in dicendo C. Fimbriæ, quos tamen habuit ille, nō adsequitur: oris pravitatem, & verborum latitudinem imitatur, &c.

Fycernus, Ptol. Ferentanorum fluvius. Typertus alius.

Aba, per simplex b. [בבא] *ghibab*, *גמבא*] teth Iosepho lib. 5, Antiquitatum Judaicarum, Galilææ oppidum est.

Gabale, es, [גבאל] *ghibâl*, *גמבאל*] Promontorium est in ora Syriæ, in quo sita est Laodicea libera civitas. Autor Plin. lib. 5. cap. 20. Hodie *Ghâl*.

Gabales, apud Plin. lib. 4. cap. 18, Aquitaniæ populi sunt. Gabalus, Romanorum Imperator fuit omni genere luxu effœminatissimus: qui quum se solem appellari vellet, quæ Gæci *gabalos* vocant, composita dictione vocatus est Heliogabalus. Autor Servius.

Gabalum, *גבאלום*, Oppidum Arvernorum, in ea parte Gallie Aquitanicæ situm, quæ Narbonensem provinciam spectat. Hinc Gabales, *גמבאלים*, populi, apud quos olim fiebat optimus cæcus.

Gabâon, [גבאון] *ghibbôn*, *גמבאון*] Olim metropolis & regalis civitas Hevæorum, & nunc (ut refert Hieronymus) ostenditur villa eodem nomine ad quantum miliarium à Bethle contra Occidentalem plagâ juxta Rhama, ubi Solomon oblati victimis divinum meruit oraculum.

Gâbônitæ, pen. prod. [גבונים] *ghibônim*, *גמבונים*] Populi in Gabaon habitantes.

Gabatha, [גבאתא] *ghibbâth*, *גמבאתא*] Vrbs Galilææ, teste Iosepho lib. 6 Antiquitatum.

Gabaupolis, *גבאופוליס*, Oppidum Galilææ, Steph. Iosepho Antiq. lib. 4.

Gabbâ, Per duplex b. [גבבא] *ghibbâ*, *גמבבא*] fuit (ut alii scribunt) Gabaa, Syriæ vrbs.

Gabienus, Fortissimus dux classium Cæsaris à Sex. Pompeio captus, ejusdem iussu incisa cervicè jaceat in litore tota die. Deinde quum ad vesperasceret, petit ut Pompeius ad se veniret, testatur se ab inferis remissum, habere quod nuntiaret. Plin. lib. 7. cap. 52.

Gabiî, orum, *גבאים*, Volcorum vrbs fuit LXX. millibus passuum ab Vrbe distant, à Galaactò & Bio fratribus Siculis creata, sicut scribit Solinus, fraude Sexti Tarquini supposita in Romanorum ditionem redacta, ut tradit Liv. lib. 1. ab Vrbe. Gabiorum meminit & Virg. lib. 6 Aen. Hi rabi Noscedum, & Gabios, urbemq; Fidenam, Hi Collatinas imponunt montibus arces.

Gâbinensis, adjectivum. Plin. lib. 2. cap. 94: Quædam vrbs terræ ad ingressus tremunt, sicut in Gabinensi agro, non procul ab urbe Roma.

Gâbinus, a, um: ut Gabina Iuno, Virgil. 6. Aen. Vrbs Gabina, Ovid. 2. Fastor. Robore freta Gabino, Claud. 3. Paneg.

Gâbinus, Romanus, qui Ptolemæum Auletè Aegypto pulsatum in regnum reduxit, præstitumque illi, quod adversus Iustum insidias tutior esset, ex suis copiis reliquit. Autor Ptoleuchus in vita Pompeii.

Gabinus, Presbyter, civis Romanus, iussu Diocletiani Imperatoris in carcerem coniectus est. Ibiq; fame extinctus, quod Christianam profiteretur religionem. Frater fuit Caili pontificis, pater Susannæ virginis & martyris, quæ nuptias sibi Diocletiani recusavit. Volater.

Gabriel, [גבריאל] *ghabriel*, *גמבריאל*] Germ. *Etter de Götter*] Vox Hebraica, quam Latine Dei fortitudinè interpretari possumus.

Gadareus, *גדארעוס*, Sophista, qui prius more mendicorum peregrinabatur, Maximiani beneficio Cõsulari adeptus est.

Gadara, [גדרא] *ghidherâl*, *גמדרא*] Civitas est in Decapoli Syriæ, non longe ab Ascalone: ex qua ortus est Theodorus Rhetoricæ professor, quem Strabo sua ætate floruisse testatur. Meminit hujus oppidi & Plin. lib. 5. cap. 13.

Gadès, dium, [גדעס] *ghadès*, *גמגעס*] *Cadix*, Germ. *Stad Insien* in cisteri neder Hispanien im Meer geigt in der vnderen mund Europa vnd Africa.] Dux insulæ fuit, teste Plin. lib. 4. cap. 22. ultra